

SUOMEN SÄÄDÖSKOKOELMA

Julkaistu Helsingissä 16 päivänä syyskuuta 2022

825/2022

Sosiaali- ja terveysministeriön asetus käyttöoikeudesta asiakastietoon

Sosiaali- ja terveysministeriön päätöksen mukaisesti säädetään sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä annetun lain (784/2021) 15 §:n 2 momentin nojalla:

1 §

Soveltamisala

Tässä asetuksessa säädetään mitä tietoja sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöt ja muut asiakastietoja käsittelevät henkilöt työtehtävänsä ja annettavan palvelun perusteella saavat enintään käyttää.

2 §

Terveydenhuollon henkilöstön työtehtävät

Terveydenhuollon ammattihenkilöiden ja muiden potilastietoja käsittelevien henkilöiden käyttöoikeuksissa huomioon otettavat työtehtävät on jaoteltava seuraavasti:

- 1) laaja-alaiset potilaan terveyspalvelujen järjestämisen ja toteuttamisen työtehtävät, joita ovat potilaan terveydentilan, toimintakyvyn ja hoidon tarpeen arviointi, diagnostiikka, potilaan terveyspalvelujen järjestäminen sekä hoito ja kuntoutus, konsultaatio sekä terveydenhuollon todistusten ja viranomaispäätösten antaminen;
- 2) rajatut potilaan terveyspalvelujen toteuttamisen työtehtävät, joita ovat potilaan terveydentilaan tai terveysongelmaan liittyvät hoito-, kuntoutus- ja tutkimustehtävät tai muut potilaalle laaditun suunnitelman mukaiset toimenpiteet;
- 3) terveyspalvelujen toteuttamisen tuen työtehtävät;
- 4) lääkkeiden käytön arviointiin, toimittamiseen ja käytön opastukseen liittyvät työtehtävät; sekä
- 5) potilashallinnon tehtävät.

3 §

Terveydenhuollossa annettavat palvelut

Terveydenhuollon ammattihenkilöiden ja muiden potilastietoja käsittelevien henkilöiden käyttöoikeuksissa huomioon otettavat palvelut on ryhmiteltävä seuraavasti:

- 1) terveydenhuollon vastaanottopalvelu;
- 2) sairaalapalvelut;
- 3) työterveyshuollon palvelut;
- 4) suun terveydenhuollon palvelut;
- 5) kotisairaanhoido ja kotihoito;

- 6) päihde- ja mielenterveyspalvelut (sis. psykologi ja psykoterapeutti);
- 7) ensihoito- ja päivystyspalvelut;
- 8) neuvolapalvelut;
- 9) opiskeluhoillon palvelut;
- 10) sosiaalihuollossa annettavat terveydenhuollon palvelut;
- 11) kuntoutuspalvelut;
- 12) tutkimus- ja toimenpidepalvelut;
- 13) seulonta- ja rokotuspalvelut;
- 14) toiminnan tukipalvelut; sekä
- 15) sairaalan apteekkipalvelut.

4 §

Käyttöoikeus laaja-alaisessa terveyspalvelun järjestämisen ja toteuttamisen työtehtävässä

Laaja-alaisessa terveyspalvelun järjestämisen ja toteuttamisen työtehtävässä ja 3 §:n 1–12 kohdan tarkoittamissa palveluissa ammattihenkilöillä ja muilla asiakastietoja käsittelevillä henkilöillä on käyttöoikeus kaikkiin välttämättömiin potilastietoihin sekä sosiaalihuollosta luovutuksena saatuihin sosiaalihuollon asiakas- ja potilastietoihin lukuun ottamatta sosiaalihuollon asiakastietoihin kuuluvat perheasioiden sovittelun ja turvakoti-palvelun toteutuksen asiakastiedot sekä asiakirjat koskien merkintöjä terapeuttisesta työskentelystä ja asiakkaalle tehdystä tutkimuksesta.

5 §

Käyttöoikeus rajatuissa terveyspalvelun toteuttamisen työtehtävässä

Rajatussa terveyspalvelun toteuttamisen työtehtävässä ja 3 §:n 1–10 kohdan tarkoittamissa palveluissa ammattihenkilöillä ja muilla asiakastietoja käsittelevillä henkilöillä on käyttöoikeus seuraaviin tietoihin:

- 1) potilaan perustiedot;
- 2) omaa tehtävää koskevat pyynnöt ja lähetteet sekä palvelua koskevat tilaukset tai vastaavat;
- 3) terveys- ja hoitosuunnitelma ja ammattiryhmää, erikoisalaa tai antamaansa palvelua koskevat hoito- ja kuntoutussuunnitelmat;
- 4) omaa ammattiryhmää, erikoisalaa tai palvelua koskevat ajanvaraus- ja käyntitiedot;
- 5) omaa ammattiryhmää, erikoisalaa tai palvelua koskevat potilastiedot;
- 6) antamaansa palveluun liittyvät potilastiedot sosiaalihuollon potilasrekisterissä; sekä
- 7) potilasyhteenvedo sisältäen keskeiset terveystiedot (diagnoosit, riskitiedot, lääkitys, kuvantaminen, laboratoriotulokset, toimenpiteet, rokotukset, mittaukset, toimintakyky).

Rajatussa terveyspalvelun toteuttamisen työtehtävässä ja 3 §:n 11 kohdan tarkoittamissa kuntoutuspalveluissa ammattihenkilöillä ja muilla asiakastietoja käsittelevillä henkilöillä on käyttöoikeus seuraaviin tietoihin:

- 1) potilaan perustiedot;
- 2) omaa tehtävää koskevat pyynnöt, lähetteet sekä palvelua koskevat tilaukset tai vastaavat;
- 3) terveys- ja hoitosuunnitelma ja ammattiryhmää, erikoisalaa tai antamaansa palvelua koskevat hoito- ja kuntoutussuunnitelmat;
- 4) omaa ammattiryhmää, erikoisalaa tai palvelua koskevat ajanvaraus- ja käyntitiedot;
- 5) omaa ammattiryhmää, erikoisalaa tai palvelua koskevat potilastiedot; sekä
- 6) potilasyhteenvedo sisältäen keskeiset terveystiedot (diagnoosit, riskitiedot, lääkitys, kuvantaminen, laboratoriotulokset, toimenpiteet, rokotukset, mittaukset, toimintakyky).

Rajatussa terveystalvelun toteuttamisen tyotehtävssä ja 3 §:n 12 kohdan tarkoitamis-
sa tutkimus- ja toimenpidepalveluissa ammattihenkilöillä ja muilla asiakastietoja käsitte-
levillä henkilöillä on käyttöoikeus seuraaviin tietoihin:

- 1) potilaan perustiedot;
- 2) omaa tehtävää koskevat pyynnöt ja lähetteet sekä palvelua koskevat tilaukset tai vastaavat;
- 3) terveys- ja hoitosuunnitelma sekä antamaansa palvelua koskevat hoito- ja kuntou-
tussuunnitelmat;
- 4) kyseistä palvelua koskevat ajanvaraus- ja käyntitiedot; sekä
- 5) riskitiedot.

Rajatussa terveystalvelun toteuttamisen tyotehtävssä ja 3 §:n 13 kohdan tarkoitamis-
sa seulonta- ja rokotuspalveluissa ammattihenkilöillä ja muilla asiakastietoja käsittelevillä
henkilöillä on käyttöoikeus seuraaviin tietoihin:

- 1) potilaan perustiedot;
- 2) omaa tehtävää koskevat ajanvaraustiedot, pyynnöt, lähetteet, palvelua koskevat tila-
ukset tai vastaavat;
- 3) seulontapalveluissa kyseiseen seulontaan liittyvät tiedot; sekä
- 4) rokotuspalveluissa riskitiedot, diagnoosit sekä aiemmat rokotukset.

6 §

Käyttöoikeus terveystalvelujen toteuttamisen tuen tyotehtävssä

Terveystalvelujen toteuttamisen tuen tyotehtävssä ja kaikissa 3 §:n tarkoitamis-
sa palveluissa ammattihenkilöillä ja muilla asiakastietoja käsittelevillä henkilöillä on käyttöo-
ikeus seuraaviin tietoihin:

- 1) potilaan perustiedot; sekä
- 2) omaa tehtävää koskevat ajanvaraustiedot, pyynnöt, lähetteet sekä palvelua koskevat
tilaukset tai vastaavat.

7 §

Käyttöoikeus lääkkeiden käytön arviointiin, toimittamiseen ja käytön opastukseen liittyvissä tyotehtävssä

Lääkkeiden käytön arviointiin ja käytön opastukseen liittyvissä tyotehtävissä ja tämän
asetuksen 3 §:n 1 ja 2 kohdan, 5–7 kohdan ja 15 kohdan tarkoitamis-
sa palveluissa ammattihenkilöillä ja muilla asiakastietoja käsittelevillä henkilöillä on käyttöoikeus seuraaviin
tietoihin:

- 1) potilaan perustiedot; sekä
- 2) potilasyhteenveto sisältäen keskeiset terveystiedot (diagnoosit, riskitiedot, lääkitys,
kuvantaminen, laboratoriotulokset, toimenpiteet, rokotukset, mittaukset, toimintakyky).

Lääkkeiden käytön toimittamiseen liittyvistä tyotehtävistä ja tämän asetuksen 3 §:n
15 kohdan tarkoitamis-
sa sairaalan apteekkipalvelussa ammattihenkilöillä ja muilla asia-
kastietoja käsittelevillä henkilöillä on käyttöoikeus seuraaviin tietoihin:

- 1) potilaan perustiedot; sekä
- 2) lääkitystiedot.

8 §

Käyttöoikeus potilashallinnon tehtävssä

Potilashallinnon tehtävssä kaikissa tämän asetuksen 3 §:n mukaisissa palveluissa am-
mattihenkilöillä ja muilla asiakastietoja käsittelevillä henkilöillä on käyttöoikeus seura-
viin tietoihin:

- 1) potilaan perustiedot, hoitotahto ja elinluovutustahto;
- 2) palvelunantajan omat ajanvaraus- ja käyntitiedot;
- 3) palvelunantajan omat pyynnöt, lähetteet, palvelua koskevat tilaukset ja vastaavat;
- 4) laskutukseen liittyvissä tehtävissä laskutusperusteena käytettävät palvelunantajan omat potilastiedot; sekä
- 5) muissa potilashallinnon tehtävissä tehtävän edellyttämät palvelunantajan omat potilastiedot.

9 §

Sosiaalihuollon henkilöstön työtehtävät

Sosiaalihuollon ammattihenkilöiden ja muiden sosiaalihuollon asiakastietoja käsittelevien henkilöiden käyttöoikeuksissa huomioon otettavat työtehtävät on julkisessa sosiaalihuollossa jaoteltava seuraavasti:

- 1) laajan asiakasvastuun työtehtävät;
- 2) sosiaalipalvelun järjestäminen;
- 3) lastenvalvojan tehtävät;
- 4) sosiaalipalvelun toteutus; sekä
- 5) sosiaalihuollon hallinnolliset tehtävät.

Yksityisessä sosiaalihuollossa työtehtävät on jaoteltava seuraavasti:

- 1) laajan asiakasvastuun työtehtävät;
- 2) sosiaalipalvelun toteutus; sekä
- 3) sosiaalihuollon hallinnolliset tehtävät.

10 §

Sosiaalihuollon palvelutehtävät ja niissä annettavat palvelut

Käyttöoikeuksien määrittelystä sosiaalihuollon asiakastietoihin palvelutehtävittäin ja ottaen huomioon kunkin henkilön tehtävät säädetään sosiaalihuollon asiakasasiakirjoista annetun lain (254/2015) 23 §:ssä. Käyttöoikeuksien määrittelyssä on noudatettava asiakasasiakirjalain 22 §:n perusteella annetun määräyksen mukaista palvelutehtävien luokitusta.

Tämän lisäksi käyttöoikeuksien määrittelyssä on huomioitava eri palvelutehtävissä annettavat sosiaalipalvelut, joista säädetään sosiaalihuoltolain (1301/2014) 14–29 §:ssä.

Lisäksi on huomioitava eri palvelutehtäviin sisältyvät toiminnan tukipalvelut.

11 §

Käyttöoikeus laajan asiakasvastuun tehtävässä julkisessa sosiaalihuollossa

Laajan asiakasvastuun työtehtävissä sosiaalipäivystyksessä, palvelutarpeen arvioinnissa, asiakkuuden suunnittelussa ja omatyöntekijän tehtävässä on käyttöoikeus asiakkuusasiakirjaan sekä kaikkiin palvelutehtäviin kuuluviin asiakastietoihin lukuun ottamatta perheasioiden sovittelun toteutuksen asiakastiedot, turvakotipalvelun toteutuksen asiakastiedot, merkinnät terapeutisesta työskentelystä ja merkinnät asiakkaalle tehdystä tutkimuksesta. Lapsen asioista vastaavan sosiaaliryöntekijän sekä lastensuojelun johtavan viranhaltijan tehtävissä on käyttöoikeus asiakkuusasiakirjaan sekä kaikkiin palvelutehtäviin kuuluviin asiakastietoihin lukuun ottamatta perheasioiden sovittelun toteutuksen asiakastiedot, merkinnät terapeutisesta työskentelystä ja merkinnät asiakkaalle tehdystä tutkimuksesta.

12 §

Käyttöoikeus sosiaalipalvelun järjestämisen tehtävässä

Julkisessa sosiaalihuollossa ammattihenkilöllä, jonka työtehtäviin sisältyy sosiaalipalvelujen järjestäminen asiakkaalle, on käyttöoikeus asiakkuusasiakirjaan sekä lapsiperheiden, työikäisten ja iäkkäiden palvelujen asiakastietoihin.

Vammaispalvelujen palvelutehtävässä ammattihenkilöllä on lisäksi käyttöoikeus vammaispalvelun asiakastietoihin. Lastensuojelun palvelutehtävässä on lisäksi käyttöoikeus lastensuojelun asiakastietoihin. Päihdehuollon palvelutehtävässä on lisäksi käyttöoikeus päihdehuollon asiakastietoihin.

Käyttöoikeutta ei sosiaalipalvelun järjestämisen työtehtävissä kuitenkaan ole turvakotipalvelun toteutuksen asiakastietoihin, merkintöihin terapeuttisesta työskentelystä eikä merkintöihin asiakkaalle tehdystä tutkimuksesta.

13 §

Käyttöoikeus lastenvalvojan tehtävässä

Lastenvalvojan tehtävissä on käyttöoikeus asiakkuusasiakirjaan sekä perheoikeudellisten palvelujen, lapsiperheiden palvelujen ja työikäisten palvelujen asiakastietoihin. Käyttöoikeutta ei kuitenkaan ole perheasioiden sovittelun ja turvakotipalvelun toteutuksessa syntyviin asiakastietoihin, merkintöihin terapeuttisesta työskentelystä eikä merkintöihin asiakkaalle tehdystä tutkimuksesta.

14 §

Käyttöoikeus sosiaalipalvelun toteutuksen tehtävässä julkisessa sosiaalihuollossa

Julkisessa sosiaalihuollossa sosiaalipalvelun toteutuksen työtehtävissä on käyttöoikeus asiakkaan perustietoihin, annettavan sosiaalipalvelun toteutuksessa syntyviin asiakastietoihin sekä kyseistä palvelua koskeviin päätöksiin sekä asiakassuunnitelmiin ja palvelutarpeen arvioihin siinä palvelutehtävässä tai palvelutehtävissä, joihin työtehtävät kohdistuvat.

Omaishoidon tuen, toimeentulotukipalvelun, asiakkaan raha-asioiden hoitamisen, sosiaalisen luotoksen ja turvakotipalvelun toteutuksessa on 1 momentissa säädetyn lisäksi käyttöoikeus toteutettavaa sosiaalipalvelua koskeviin asiakastietoihin kaikissa palvelutehtävissä.

Adoptioneuvonnan toteutuksessa on 1 momentissa säädetyn lisäksi käyttöoikeus lapsiperheiden palvelujen, lastensuojelun ja työikäisten palvelujen asiakastietoihin, lukuun ottamatta niissä laadittuja merkintöjä terapeuttisesta työskentelystä ja asiakkaalle tehdystä tutkimuksesta sekä turvakotipalvelun toteutuksessa syntyviä asiakastietoja.

Perheasioiden sovittelun toteutuksessa on käyttöoikeus kuitenkin ainoastaan perheasioiden sovittelun asiakastietoihin.

15 §

Käyttöoikeus yksityisen sosiaalihuollon työtehtävässä

Yksityisessä sosiaalihuollossa laajan asiakasvastuun asiakkuuden suunnittelun tehtävissä on käyttöoikeus oman rekisterinsä asiakkuusasiakirjaan, sopimusasiakirjaan ja asiakassuunnitelmaan sekä niitä sosiaalipalveluja koskeviin asiakastietoihin, joita palveluntuottaja tarjoaa.

Yksityisessä sosiaalihuollossa sosiaalipalvelujen toteutuksen työtehtävissä on käyttöoikeus oman rekisterinsä asiakkuusasiakirjaan, sopimusasiakirjaan ja asiakassuunnitelmaan sekä antamaansa sosiaalipalvelua koskeviin asiakastietoihin.

16 §

Käyttöoikeus sosiaalihuollon hallinnollisissa tehtävissä

Sosiaalihuollon hallinnollisissa tehtävissä kaikissa palvelutehtävissä on käyttöoikeus välttämättömiin asiakastietoihin lukuun ottamatta perheasioiden sovittelun ja turvakoti-palvelun toteutuksen asiakastiedot sekä asiakirjat koskien merkintöjä terapeuttisesta työskentelystä ja asiakkaalle tehdystä tutkimuksesta.

17 §

Käyttöoikeus potilastietoihin sosiaalihuollon työtehtävissä

Asiakastietolain (784/2021) 20–21 §:n tai potilaslain 13 §:ssä säädetyn suostumuksen perusteella terveydenhuollosta sosiaalihooltoon luovutettavien potilastietojen käyttöoikeudet on määriteltävä seuraavasti:

1) Sosiaalipalvelun toteutuksen tehtävissä kriisityön, tuetun asumisen, palveluasumisen ja tehostetun palveluasumisen, kasvatusta- ja perheneuvonnan, omaishoidon tuen, kotihoidon, kotipalvelun, laitospalvelun, sosiaalisen kuntoutuksen ja ammatillisen perhehoiton palveluissa on käyttöoikeus hoitosuunnitelmiin, ajanvaraus- ja käyntitietoihin sekä seuraaviin keskeisiin terveystietoihin: diagnoosit, riskitiedot, toimintakykytiedot, toimenpidetiedot, mittaukset, lääkitystiedot ja rokotukset.

2) Sosiaalipalvelun toteutuksen tehtävissä vaikeavammaisen henkilön liikkumista tukevassa palvelussa käyttöoikeus on kuitenkin vain diagnoosi- ja toimintakykytietoihin.

3) Laajan asiakasvastuun tehtävissä on 1 kohdassa mainittujen lisäksi käyttöoikeus terveys- ja hoitosuunnitelmaan.

18 §

Sosiaali- ja terveydenhuollon muut työtehtävät

Sosiaali- ja terveydenhuollossa muiden asiakastietoja käsittelevien henkilöiden käyttöoikeuksissa muut huomioon otettavat työtehtävät on jaoteltava seuraavasti:

- 1) sosiaali- ja terveydenhuoltoalojen opiskelijat;
- 2) ICT-teknisen henkilöstön ja sovellustuen työtehtävät;
- 3) arkistotoimen ja asiakirjahallinnon tehtävät; sekä
- 4) muistutusten ja kanteluiden käsittelyyn, laadunvalvontaan ja asiakaspalautteen käsittelyyn liittyvät työtehtävät.

19 §

Sosiaali- ja terveydenhuoltoalojen opiskelijoiden käyttöoikeudet

Sosiaali- terveydenhuoltoalojen opiskelijoille voidaan harjoittelujakson ajaksi antaa työtehtävää ja toteutettavaa palvelua vastaavat käyttöoikeudet heidän toimiessaan sosiaali- tai terveydenhuollon ammattihenkilön ohjauksessa.

20 §

Käyttöoikeus ICT-teknisen henkilöstön työtehtävissä

ICT-teknisen henkilöstön työtehtävissä ja 3 §:n 12 kohdan ja 10 §:n 3 momentin mukaisissa toiminnan tukipalveluissa asiakastietoja käsittelevillä henkilöillä on käyttöoikeus palvelunantajan oman asiakas- ja potilasrekisterin välttämättömiin tietoihin sekä palvelunantajan tietojärjestelmissä käsiteltäviin muihin välttämättömiin tietoihin.

825/2022

21 §

Käyttöoikeus arkistotoimen ja asiakirjahallinnon työtehtävässä

Arkistotoimen ja asiakirjahallinnon työtehtävässä ja 3 §:n 14 kohdan ja 9 §:n 5 kohdan mukaisissa toiminnan tukipalveluissa asiakastietoja käsittelevillä henkilöillä on käyttöoikeus palvelunantajan oman asiakas- ja potilasrekisterin välttämättömiin tietoihin.

22 §

Käyttöoikeus muistutusten ja kanteluiden käsittelyyn, laadunvalvontaan ja asiakaspalautteen käsittelyyn liittyvissä työtehtävässä

Muistutusten ja kanteluiden käsittelyyn, laadunvalvontaan ja asiakaspalautteen käsittelyyn liittyvissä työtehtävissä kaikissa tämän asetuksen 3 §:n mukaisissa palveluissa ja kaikissa sosiaalipalveluissa ammattihenkilöillä ja muilla asiakastietoja käsittelevillä henkilöillä on käyttöoikeus palvelunantajan oman asiakas- ja potilasrekisterin välttämättömiin tietoihin.

23 §

Voimaantulo

Tämä asetus tulee voimaan 30 päivänä kesäkuuta 2023.

Helsingissä 9.9.2022

Perhe- ja peruspalveluministeri Aki Lindén

Hallitusneuvos Joni Komulainen